

Iz slovenske zgodovine ...

Profesor Bogdan Novak, ki objavlja v "S.D." sestavke "Iz Slovenske zgodovine", piše serijo zgodovinskih člankov pod naslovom "Miti in resnice o slovenski zgodovini" v Klicu "Triglava" (London). Na tamkajšnje članke mu je dvakrat odgovoril M. L. Ker vsebuje drugi odgovor prof. Novaka misli o vlogi in odgovornosti zgodovinarja na splošno, objavljamo del tega odgovora tudi v "S.D.". Kogar zanima celotna razprava, jo more prebrati v Klicu Triglava,

UREDNIŠTVO

ODGOVOR M. L.-u.

M. L. približa v svojem drugem dopisu, ki je bil objavljen v Klicu TRIGLAVA (št. 457, januar 1978) kot nedvomno sledeč: "Slovenci smo eden najstarejših narodov v Evropi in Karantanija, menda poleg Irške, med najstarejšimi narodnimi državami". Kar je v tem stavku pogojnega, nedoločena, je le, da je morda Irška prav toliko stara kot Karantanija. Vse drugo pa je v nedvoljivi trditveni obliki. Človek bi mislil, da se to nanaša na Jezovo teorijo o skandinavskem izvoru Slovencev, vendar to nas še vedno ne bi postavljalo časovno pred Grke, Rimljane (ki so tudi imeli svojo narodno državo, predno se je ta razvila v imperij), Kelte, Ilire in mnoga druga ljudstva. Zato sklepam, da je M. L. najbrže mislil na Etručane. Pred nedavnim mi je slovenski zgodovinar v Ameriki pripovedoval, da se je posrečilo nekemu Slovencu, da je razvozljal zagone etruščanske napisne spomenike v Rimu s pomočjo slovenskega jezika. To je vse, kar vem o tem. Tako bi sedaj nastala nova teorija, ali boljše hipoteza, o etruščanskem poreklu Slovencev, in o Karantaniji kot nedaljevanju (ali

UTRJEVANJE "STARE SLAVE"

M. L., pa tudi nekateri drugi slovenski pisci želijo, da bi slovenska zgodovina služila, slična kot v dobi slovenskega narodnega prebujanja, za to da bi utrjevala slovensko narodno zavest. To pa naj bi dosegla s tem, da povdarja slavno preteklost slovenskega naroda, posebno dobo karantanske države. Noben poklicni zgodovinar se ne more strinjati s takimi izjavami. V pričujočem dopisu hočem pojasniti zakaj. Predno pričnem s svojim razmišljanjem, naj nakažem, da opevanje stare slovenske slave lahko doseže prav nasproten učinek, kot si ga pisci dobronamerno žele. Če se npr. dokaže, da Slovenci nismo najstarejši narod v Evropi, in da v resnici nismo imeli ali igrali take slavne zgodovine kot pravi M. L., potem odkrijete take falzifikacije lahko povzročijo pri mladini večjo depresijo kot poznane manj slavne resnice. Moja narodna zavest ni nikoli trpela zaradi tega, ker sem rasel v okolju, ki nas je učilo, da smo Slovenci potomci tlačanov in da je bil le Nemeč gospod vse do leta 1848, in deloma še do leta 1918, ko smo se osvobodili tujega jarma. O tem sem imel celo predavnanje kot sedmo — ali osmošolec, v katerem sem dokazoval, da vsa slovenska inteligenca lahko dokáže, da izhaja iz kmečkega rodu, če razišče svoj rodovnik nekaj rodov nazaj. Seveda se danes z vsem tem ne strinjam več. Važno pa je, da to ni vzbujalo malodušja v mojem srcu. Prav nasprotno, vzpodbujalo me je k večji delavnosti in delu za priznanje slovenskega naroda. Vem pa tudi, da nisem samo jaz tako čutil. To sem napisal zato, da povdarim, da narodna zavest in na njej sloneče delo za narod, ni odvisna od slavne zgodovinske preteklosti, temveč od nas samih, od vsakega posameznega člana slovenskega naroda. Če nam bo ljubezen do svojega naroda vzgojena od nežne otroške dobe, do šolskih let, v šoli in pozneje, potem bomo svoj narod ljubili, se

zanj žrtvovali in zanj delali. Po mojem je ljubezen do staršev, do bratov in sester ter do vseh sorodnikov prvi korak do zdrave ljubezni do vseh članov svojega naroda. Ljubezen, ki jo starši prenašajo na svoje otroke, je zato dragocena dediščina, ki jo otroci dobe in jo nato prenesejo na sorodstvo in končno na ves narod. Kot je ljubezen tisti čudežen vir sloge in sodelovanja v družini, tako je tudi ista gonilna sila, ki žene posamezne člane naroda k delu za narod. Ali bomo s tem delom nadahjevali "slavno tradicijo" svojega naroda, ali pa se bomo borili za priznanje ponižanega "naroda tlačanov", potem ne bo več tolike važnosti. Važna je ljubezen in pripravljenost na delo. Pri tem pa ima (kar se je dokazalo v preteklosti) zavest, da je treba več storiti za mali "narod tlačanov", da doseže in nato obdrži isto raven z drugimi narodi, lahko prav takšno pozitivno vlogo pri vzbujanju narodne zavesti med slovensko mladino kakor "slavna tradicija" o najstarejšem narodu v Evropi.

Vse to morda zveni starokopitno, celo čitalniško in izgleda, kot da nimam nobene zveze z mladino. Seveda temu ni tako. Vsak dan pridem pri pouku v stik s mladino v Ameriki, ki je gotovo v središču vsega, kar druga mladina drugod po svetu posnema. Zato tudi vidim in se zavedam, da ves glušeč hrup njihove moderne glasbe, "subkultura", preprosta eksotična obleka in beg v preprosti nara-vo ne more zadostiti hrepene-nja mladega srca, da ustvari nekaj pozitivnega. To je krik v obupu, beg iz realnosti, bolest duše v blodnem iskanju nečesa, kar bo bolj stalno, pozitivno, primarno. Prvi znaki, da odgovor ne leži v frontalnem napadu na oblast in vladajoči razred, ali v begu iz realnosti, so bili v iskanju novih rešitev v orientalskih kultih. Vedno bolj pa postaja jasno, da tudi ti ne morejo nasititi duševnega gladi ameriške mladine. Zato bomo,

BOGDAN NOVAK

in deloma smo že, priče povratka k starim vrednostam, ki jih bodo sicer nove generacije razlagale po svoje, odete v nove blesteče fraze, ne enake onim od včeraj, pa vendar v glavnih obrisih slične. Podobno se bo zgodilo tudi s slovensko mladino. Njihova želja po uži-

vanju, internacionalnosti in komoditeti, ki je vzrok upada narodne zavesti, bo šla skozi nove metamorfoze in odkrila na novo stare vrednote v modernejši obliki. Ker delam z mladino imam veliko zaupanje vanjo. Isto velja za slovensko mladino, da, prav za slovensko mladino.

O PISANJU ZGODOVINE

Namen vsakega poštenega poklicnega zgodovinarja je, da skuša UGOTOVITI RESNICO. Seveda lahko začnemo dolgo debato, kaj je resnica, ali je absolutna ali le relativna, ali je lahko objektivna ali pa le subjektivna, vendar mislim, da vsak pošten poklicni zgodovinar dobro ve, kaj smatra za resnično zgodovinsko dejstvo. Pri tem lahko uporabimo čisto znanstvene primere, da ugotovimo, kaj se je dogodilo kdaj. Kadar pa pridemo do tolmachenj, zakaj se je nekaj zgodilo,

pa tudi do drugih tolmachenj, tam pa ima vsak popolno svobodo, le da mu gre za ugotovitev resnice. Take nove razlage in tolmachenja pomenijo, da človeški duh venomer išče novih idej, nova odkritja, ki preneso svež veter v zgodovinsko zatohlost.

Za zgodovinarje obstojajo tri osnovna pravila, ki bi jih morali vsi upoštevati:

1. Pri ugotavljanju zgodovinskih dejstev moramo uporabljati NAJSTROŽJE ZNANSTVENE KRITERIJE. Samo tako

bomo dosegli mednarodno priznanje.

2. Vedno moramo POZDRAVITI POSTAVLJANJE NOVIH TEZ, TEORIJI IN HIPOTEZ. Le tako lahko prodiramo v daljino preteklost našega naroda in končno vsega človeštva, ali pa najdemo možnost novih interpretacij že znanih dejstev. Vse to napravi zgodovino zanimivo širšemu krogu.

3. PRI NOVIH TOLMACE-NJIH, PRI POSTAVLJANJU NOVIH TEZ, TEORIJI IN HIPOTEZ se morajo avtorji zavdati, da to še niso priznana zgodovinska dejstva in JIH MO-RAJO KOT TAKE TUDI PRIKAZATI. Mnogokrat to ni lahko. Vsak avtor ljubi svoje delo, in je navadno prepričan, da je odkril novo zgodovinsko resnico. Morda jo je, vendar bodo o tem odločili šele poklicni zgodovinarji, včasih šele po veliki debati in po mnogih letih. Zato pa je prav, če hočemo uživati spoštovanje v znanstvenem sve-

študiju, urediti vse svoje vseljeniške formalnosti predno pridejo v Kanado. Posamezniki, ne smejo spreminjati svoje zakonsko stanje med tem, ko so začasno v Kanadi.

Kanada je vedno dovoljevala vseljevanje družinskih članov in bližnjih sorodnikov z pomočjo poročstva. Pod novo značbo družine kanadski državljani sedaj lahko, z pomočjo poročstva, pripeljejo starše ne glede na njihovo starost.

Kanada je vedno nudila zaščito beguncem znotraj svojih meja v skladu z Konvencijo Združenih Narodov. Ta zaščita ima sedaj veljavo in moč kanadskega zakona. Poleg tega, nova značba za begunce določuje vprašanje kdaj kot na kateri način bo kdo priznan kot begunec z pravico vselitve v Kanado.

Pod novim zakonom dobivajo večjo zaščito tudi državljanske pravice onih za katere obstojajo vseljeniška poslovanja. Deportacija ne bo več edina možna kazen. Sedaj so manj stroge alternative za manjše prestopke zakona za vseljevanje. Vseljevanje ne bo lažje, bo pa bolj utemeljeno. Priporočamo, da obiskovalci imajo vsaj en razgovor pri kanadskem državnem uradu za vizo predno se odločijo za pot. Na ta način bodo imeli točno poznavanje svojega položaja ko izstopijo iz avijona.

Kako to vpliva na Kanadčane

Novi zakon za vseljevanje je osnovni načrt za bodočnost. Načrt je upogljiv in upošteva možnost nepričakovanih sprememb. Vpliv tega zakona na bodočnost razvoja Kanade bo nežen vendar dolgoročen. Pred novim zakonom si bodo federalne in provincialne vlade delile mnoge odgovornosti. V ta namen bodo z provincijami sklenjene uradne pogodbe o načrtovanju in upravljanju vseljevanja

UREDNIKU PIŠEJO....

Spoštovani! Maintal B. R. D. 29. 5. 1978 (Nemčija). Javljam se Vam, ter se Vam zahvalim za dosedanje pošiljanje in Vam čestitam na dobrem časopisu. Pošiljam Vam tudi moj novi naslov ...

S slovenskim pozdravom Vaš I. S.

Toronto, 20. junija 1978

Spoštovani gospod urednik! Ko sem v maj-junijski številki Vašega cenjenega časopisa bral članek profesorja dr. Zebota: "Pravica človeka v Sloveniji" v katerem dobro misleči profesor navaja naslednji "up vzbujajoči stavek" ideologa Kardelja iz njegove knjige: "Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja", da "niti država,

tu, da taka nova odkritja, teze ali hipoteze, predstavimo kot nekaj možnega, ne pa kot dogmno zgodovinsko resnico,

niti sistem, niti politična stranka (partija), ne more dati človeku sreče; samo človek sam si lahko ustvarja svojo srečo "kot" biljko novega upanja za bodočnost človekovih pravic v deželi, kjer bo — po vseh zna-kih — Kardelj v bližnji bodočnosti imel še večji vpliv kot ga je imel doslej", sem se kot real-ist spomnil na znani slovenski pregovor, ki pravi, da se pljane-prec spreobrne, ko se v jamo zvrne.

Neverni Tomaž

Ob tridesetletnici društva "ZEDINJENA SLOVENIJA"

(Dalje s 3. strani)

danes prav tako — kakor takrat — življensko nujno.

S pogumom v srcu smo blizu vseh pogumnih slovenskih src!

ZEDINJENA SLOVENIJA Buenos Aires

April 1978.

Darujte v tiskovni sklad S. D.

Dejansko, taka pogodba je bila pred kratkim sklenjena z quebeško provincijo.

V skladu z federalno-provincijskimi razgovori se bo vsako leto določila in oglasila kvota za vseljeniški obseg. Ta kvota bo odvisela od državnih, pokrajinskih, gospodarskih in družinskih ciljev. Vseljenci bodo spodbujani, da se namestijo v krajih kjer bodo njihove usposobljenosti za delo najbolj dobičkonosno uporabljive. Odvrčani bodo naseljenci od krajev kjer nezaposlitev predstavlja problem.

V glavnem bodo nelegalni vseljenci spoznali, da je novi zakon strožji kot prej. Pravtako bo pa tudi obteženo delo tistim, ki skušajo izkoriščevati nelegalno vseljevanje.

Novi zakon bo seveda še naprej obdrževal tradicijo strogo zaščite proti mednarodnim zločincem in teroristom.

Na ta način, in še bolje, bo lahko novi zakon za vseljevanje prispeval k razvoju močnejše Kanade. In s tem zagotavljal boljši in lepši prostor življenja za vse.

Bodočnost

Bodočnost vseljevanja v Kanado ne more biti upravljano z eno togo vrsto predpisov. Kanadski novi zakon za sveljevanje vsebuje človekoljubje, pravico, mednarodno odgovornost in prilagodljivost na tak način kot ga nobena druga dežela z sličnim zakonom nima.

Mi smo ponosni na ta zakon. In vas vabimo, da o njem več poizveste s tem da vprašate pri vašem bližnjem centru za imigracijo (Canadian Immigration Centre) za brošure ki vsebujejo bolj podrobno razlago o tem zakonu.

Employment and Immigration Canada / Emploi et Immigration Canada
Bud Cullen, Minister / Bud Cullen, Ministre

Kanadski vseljevalni zakoni so se izpremenili